

სხანი შოპოლაქი

აპრილი 2012 №78
ფასი 7 ლარი

**მამუკა
გორგოძე**
რაბით მონამული

ისტორია
თაა ნულუკიანი
რეპორტაჟი
ლაზიკა
ინსპირაცია
ლემნარდ ჯონი
თარგმანი
ლუსიან ფროიდი
ბასენება
ჯანსუღ კახიძე

ISSN 1512-2220

9771512222006

სხალი ჟოჰოლადი

N78, აპრილი 2012

	6	რედაქტორის სვეტი
	8	ავტორთა სვეტები
ნარდგენა	10	მაია ლაშაური, ილუსტრატორი
ანონსი	12	14 მნიშვნელოვანი მოვლენა, რომელიც არ უნდა გამოტოვოთ <i>სალომე აფხაზიშვილი</i>
რესტორნის კრიტიკა	18	ხარფუხი <i>თამარ კვინიკაძე</i>
საავტორო	20	ალახაზა-ბალახაზა <i>ანა კორძაია-სამადაშვილი</i>
	22	აინშტაინები <i>გაგა ნახუცრიშვილი</i>
	24	ვერ გავიმეტე <i>მაია სარიშვილი</i>
	26	ერლომი <i>გია არგანაშვილი</i>
რეპორტაჟი	28	ლაზიკა <i>ალექს ჩიღვინაძე</i>
ისტორია	34	რაგბით მონამღული <i>ლადო კილასონია</i>
	40	კანონის მხარეს <i>მაია ნიკლაური</i>
არტიისტი ახლოდან	48	სტრუქტურული ბალი <i>სოფო ტაბატაძე</i>
ინსპირაცია	54	ჩიტი მავთულზე <i>კახა თოლორდავა</i>
თარგმანი	62	ფროიდი – შეწყვეტილი ცხოვრება <i>ავტორი დავიდ კემპი</i> <i>თარგმნა თამარ სუხიშვილი</i>
ესე	74	ჩემი მეგობარი მარი კოლეინი <i>უენდელ სტივენსონი</i> <i>თარგმნა თამარ სუხიშვილი</i>
	76	ჩემი ჯანო კახიძე <i>ელდარ შენგელაია</i>
	80	ქვები ისევ მიგორავენ – Rolling Stones <i>ირაკლი მახარაძე</i>
ლიტერატურული პროცესი	86	ქართული წიგნები მსოფლიო ბაზარზე <i>მაშო სამადაშვილი, თამარ ბაბუაძე</i>
საავტორო	92	გაქცევის და ათასი სხვის <i>აკა მორჩილაძე</i>
მოთხრობა	96	Одецца - мама <i>ლევან გიგინეიშვილი</i>
ნარდგენა	102	ია ჯინჭარაძე, პოეტი
რეცენზია	104	ლიტერატურული პაბი, ანუ LIBRI VIVI <i>მაშო სამადაშვილი</i>
	106	ორი მთვარის ამბავი <i>შორენა შვერდაშვილი</i>
წიგნები	108	მიმოხილვა
რეცენზია	112	ამბავი დაბნეული ბედისწერისა <i>დავით ბუხრიკიძე</i>
	114	თეთრი ვარდები შავი გედისთვის <i>დავით ბუხრიკიძე</i>
	116	„დღე პირველი, მაგრამ არა უკანასკნელი“ <i>ხათუნა ქარდავა</i>
სტილი	118	კვირეულების თემაზე <i>თამარ ალავიძე</i>
	121	შემოდგომა-ზამთარი 2012-13
	130	ელეონორ ლამბერტი <i>თამარ ალავიძე</i>
	136	ტრენდი
	138	რაფ საიმონსის ინსპირაცია
	140	„დიდი ოთხეულის“ ისტორია <i>თამარ ალავიძე</i>

ყდაზე მამუკა გორგოძე
ფოტო ლევან ხერხეულიძის

არტისტი ახლოდას

სტრუქტურული ბადი

ინტერვიუ თორნიკე ჭაფოქაშვიტა
ესაუბრა სოფო ტაბატაძე არქიტექტორის სახელით (არქიტექტორი – თანამედროვე ხელოვნების არქივი)

თორნიკე ჭაფოქა „სტრუქტურულ ბადში“

ფოტო: ლეანა ხარაბულიძე

თებერვლის დასაწყისში ახალგაზრდა არტისტი, თორნიკე ჭაფოძემ ევროპის სახლის საგამოფენო დარბაზი გარდაქმნა სივრცედ, სადაც ადამიანის ცნობიერებაში მიმდინარე ყველა საინტერესო პროცესი უნდა ასახულიყო. ამ სივრცეს, თორნიკემ „სტრუქტურული ბალი“ უწოდა და ის რეზერვუარების, სილიკონის სკულპტურების, ქსოვილის ობიექტების, აუდიოვიდეტებისა და გრაფიკული ნახატების გაერთიანებით „გააშენა“.

„სტრუქტურული ბალი“ სკულპტურებისგან შემდგარი ინსტალაციაა. მისი ავტორი კი – მხატვარი, რომელიც კლასიკურ ფერწერას სამხატვრო აკადემიაში სწავლის შემდეგ აღარ მიჰყოლია. თორნიკე ამბობს, რომ ახლა აღარ ხატავს, რადგან ტილოზე ფუნჯის ტყულიად კაკუნს ურჩევნია, განწყობისა და აზრის გამოსახატად გაცილებით უფრო რადიკალური და მძაფრი მეთოდები გამოიყენოს. უკანასკნელი ნამუშევრის მსგავსად, მისი წინა პერფორმანსები და გამოფენებიც უტრირებული და მკაცრია. მაგალითად, ასეთი იყო მისი წიგნის საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილი პერფორმანსი, რომელიც 2005 წელს უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის ვრცელ ფოიეში მოეწყო. საარქივო მასალით, ძველი წიგნებითა და ბიბლიოთეკის ძველმოდური ატრიბუტიკით შთაგონებულმა თორნიკემ ე.წ. „მეხსიერების კუბი“ შექმნა – მიკროსამყარო სტერილური, მეხსიერებანაშლილი კედლებით, სადაც დამთვალეიერებელი არტისტს ცნობიერების ხელახალ ფორმირებაში უნდა დახმარებოდა. ამ იდეის განსახორციელებლად თორნიკემ პოლიეთილენის პარკებისგან შექმნილ გამჭვირვალე კუბში განალაგა შავი დაფები, თვითონ შიგნით დაჯდა და წარმოიდგინა, რომ მეხსიერებადაკარგული ადამიანი იყო. დამთვალეიერებელი მიდიოდა და კუბებზე საკუთარ ფიქრებს ცარცით წერდა და ავტორს მეხსიერების აღდგენაში ასე ეხმარებოდა.

2010 წელს თორნიკე ჭაფოძე ქეთო ლოგუას კურატორობით მოწყობილ გამოფენაზე – „IN BETWEEN“ სერიგრაფიული ნამუშევრით წარსდგა. სერიგრაფიით – ქალაქზე ბეჭდვის უძველესი ჩინური მეთოდით – თორნიკემ საკუთარ სახელოსნოში, საკუთარი ხელით აწყობილი საბეჭდი ტექნიკით, 1.80 სმ სიგრძის ქალაქზე დის ფოტოსურათი გადაიტანა. ფოტოზე თორნიკეს და სკამზე ზის, გვერდით მეორე, ცარიელი სკამი დგას, რომელზეც ადამიანის ხერხემალი დევს. ნამუშევარს ჰქვია „წყვილი“ და, ავტორის ჩანაფიქრით, ის დროის სხვადასხვა პლასტებს ერთ განზომილებაში აერთიანებს.

თორნიკე ჭაფოძე საკუთარ ცხოვრებას ორ ნაწილად ჰყოფს – მერაბ მამარდაშვილამდე და მის შემდეგ – და ამბობს: მამარდაშვილის წაკითხვის შემდეგ ყველაფერი სხვაგვარად დავინახეო. კარგად ახსოვს, როგორ იყიდა პირველად მამარდაშვილის სალექციო კრებული აკადემიის სტიპენდიით – სულ 7 ლარად. „ლექციებიდან გამოვედი, ბუკინისტის დახლს ჩავუარე და ეს სახელი მომხვდა თვალში. 7 ლარი რომ ღირდა, იმიტომ ვიყიდე, თორემ უფრო ძვირი რომ ყოფილიყო, ალბათ, არ ვიყიდე და ჩემი ცხოვრებაც სხვა გზით წარიმართებოდა“.

თორნიკე ამბობს, რომ „სტრუქტურული ბალი“ მისი შემოქმედების შეჯამებაა, წლების განმავლობაში დაგროვილი იდეებისა და გამოცდილების გამაერთიანებელი ნაზავია.

ევროპის სახლში გამოფენა რამდენიმე კვირის წინ დაიხურა. ახლა მცირე ნაწილებად დაშლილი „სტრუქტურული ბალის“ ექსპონატები რუსთავეში, თორნიკეს სახლში ინახება, სადაც ახლა არავინ ცხოვრობს. თორნიკე ამბობს, რომ სარდაფში, ყუთებში გადანაწილებული „ბალი“ შემდეგი გამოფენის მოლოდინშია.

სალომე აფხაზიშვილი

თორნიკე, შენი მუშაობის ერთ დიდ მონაკვეთს დაესვა ნერტილი. „სტრუქტურული ბალი“ გამოფინე და მასზე მუშაობის დამთავრებასთან ერთად, შემოქმედების გარკვეული ეტაპიც დაასრულე. რამდენ ხანს მუშაობდი ამ ნამუშევარზე და რა პროცესები გაიარე ამ ხნის განმავლობაში?

თითქმის ორ წელს ვმუშაობდი ამ პროექტზე, თუმცა, დროს დიდი მნიშვნელობა არა აქვს, შეიძლება ნაკლები მემუშავა, შეიძლება – მეტიც, მნიშვნელოვანია თვითონ პროცესი, რომელიც საშუალებას გაძლევს, რაღაცები შენს თავზე, შენს ინტერესზე მაღლა დააყენო და გაჰყვე ენის სტრუქტურას, ანდა სჯობს, ამას გამომსახველობითი ფორმების სტრუქტურა დავარქვათ. ამ გამომსახველობითი ფორმების გაყოლით, არ იცი, სადამდე მიხვალ, რას მოიმოქმედებ, გაჰყვე შენთვის, რაღაც უცნობს, თავისთავად იმის დაშვებას გულისხმობს, რაც წინასწარ არ იცი. მუშაობის პროცესი იმდენად არის ცოცხალი, რამდენადაც ასეთი დაშვებებისგან შედგება. ფორმებიც, რომლებიც აქედან გამომდინარე ჩნდება, ამ დაშვებების პირდაპირპროპორციულია და არა ილუსტრაცია იმ იდეებისა, რომლებიც მაგიდასთან ჯდომისას გაგიჩნდა. ვფიქრობ, რომ იდეებით ნამუშევარი არ იქმნება, ნამუშევარი იქმნება იმ პროცესების გაყოლით და იმის შენს თავზე, პირად ინტერესზე მაღლა დაყენებით, რასაც გამომსახველობითი ენა გთავაზობს. ამით თითქოს შენს არსებობას ამიშვლებ; რაღაც პროცესში რთავ შენს დაუსრულებელ და ჩამოუყალიბებელ აზრებსა და განცდებს და ამ ყველაფერს იყენებ, როგორც მასალას.

თუ ამბობ, რომ იდეით არ იქმნება ნამუშევარი, მაშინ რა არის შენთვის პირველი ნაბიჯი, როგორ იწყებ მუშაობას?

დასაწყისი არის კონცენტრაციის მომენტი, ყოველდღიური ძალისხმევა და ყურადღება, სწორად გააანალიზო კეთების დინამიკა და ამ პროცესში საკუთარი თავი დაინახო. კონკრეტული იდეა კი ამ პროცესის მხოლოდ თანმდევი. იდეამ შეიძლება მრავალი ტრანსფორმაცია განიცადოს. საბოლოო ჯამში კი,

ჩრება ენა, ერთიანი ენის სტრუქტურა, რითაც მე და გარედან მაცურებელი რაღაცას გავიგებთ ნამუშევარზე.

როცა ამბობ, პროცესებს ჩემზე მაღლა ვაყენებო, ჯონ ქეიჯის მუშაობის მეთოდი მახსენდება. ის უძველესი ჩინური ტექსტების, **I ching (Book of changes)**-ის მიხედვით – ხაზებით და წყვეტილი ხაზებით – ჰექსაგრამებით იღებდა გადაწყვეტილებებს თავის ნამუშევართან დაკავშირებით. ქეიჯი ფიქრობდა, რომ თუ გადაწყვეტილებას დამოუკიდებლად მიიღებდა, ამით ნამუშევარი მხოლოდ მის გამოგებაზე იქნებოდა მიბმული და ვერასდროს გასცდებოდა მისი, როგორც

„ქარავი“ ადამიანის შინაგანი, პერსონალური არსებობის, სიმბოლიზირებაა. როცა ქარავს შლი, მასში შენთვის ძალიან ინტიმურ ბარემოს ქმნი, ეს არის ჩაქტილი სივრცე, სადაც მარტო ხარ შენს პირად ნივთებთან ერთად. სხვამ თავისი ქარავი უნდა დადგას.

ავტორის, გამოცდილებების საზღვრებს. ამიტომ კომპოზიციების შექმნის დროს, არჩევანს ამ ჰექსაგრამებით აკეთებდა. როდესაც ამბობ, რომ საჭიროა საკუთარ თავზე მაღლა დადგე, დაახლოებით იმავეს ხომ არ გულისხმობ, რასაც ქეიჯი?

კი, დაახლოებით ასეა. ქეიჯს მიზნის მისაღწევად ძალიან მარტივი და გონიერი მეთოდი აქვს გამოყენებული. ლაპარაკია აუცილებლობაზე, აღმოაჩინო შენს თავში იმის ძალა, რომ ენდო და გაჰყვე იმ პროცესის დინამიკას, რომელშიც ჩართული ხარ. ამ გზით ჩნდება შესაძლებლობა, ნამუშევარში

ჩაიდოს რაღაც პოტენცია, რომელიც გასცდება ავტორის პირად გამოგებასა და ინტერესებს.

თორნიკე, შეგიძლია, უფრო კონკრეტულად მომიყვე „სტრუქტურული ბალის“ შესახებ?

„სტრუქტურული ბალი“ ქანდაკებების სისტემაა. ის ცნობიერების ერთგვარი ლანდშაფტია – ტოპოლოგიური სტრუქტურა, საიდანაც ადამიანის არსებობის განმსაზღვრელი მოცემულობები ამოიზრდება.

ეს სისტემა იყოფა ორ პირობით სივრცედ – „ქარავი“ და „პიკნიკი“, როგორც პერსონალური და საზოგადო სივრცეების სიმბოლიზირება. მათზე იშლება ადამიანის არსებობის, მისი შემოქმედებითი აქტივობის მთელი დიაპაზონი.

ამ სისტემის ცენტრს მედიტაციის ადგილი ჰქვია, სადაც ჭერიდან რიტმულად ეცემა წვეთი. წვეთის რიტმული, მონოტონური ვარდნა შეჩერების, პაუზის, ცნობიერების კონცენტრაციის სიმბოლური ეკვივალენტია. ესაა ის შუალედური რგოლი სისტემაში განლაგებულ ორ სკულპტურას, ორ სივრცეს – ქარავსა და პიკნიკს შორის, ანუ ესაა ის აზროვნების ნერტილი, რომელიც აუცილებლად უნდა გაიარო, როცა ერთიდან მეორე სივრცეში გადადიხარ, რათა არ დაარღვიო არცერთის ბუნება.

ეს წვეთი იშლება რეზერვუარში, რომელიც სხვა რეზერვუარებს უკავშირდება არხებით. როგორც უკვე ვთქვი, „ქარავი“ ადამიანის შინაგანი, პერსონალური არსებობის, სიმბოლიზირებაა. როცა ქარავს შლი, მასში შენთვის ძალიან ინტიმურ გარემოს ქმნი, ეს არის ჩაკეტილი სივრცე, სადაც მარტო ხარ შენს პირად ნივთებთან ერთად. სხვამ თავისი ქარავი უნდა დადგას. ეს ქარავი შენი ისეთი მდგომარეობაა, რომლის გარეთ გამოტანა შეუძლებლობასთან არის დაკავშირებული. ის იმდენადაა მნიშვნელოვანი, იმდენად მოქმედებს შენში და რაღაც მდგომარეობას განსაზღვრავს, რამდენადაც ამის გარეთ გამოტანა, ან სხვისთვის ჩვენება შეუძლებელია.

„პიკნიკი“ – პირიქით, შენი არსებობის გარეთ გატანას და სხვისთვის გაზი-

აარჟორგანსი „შავი ღაფა“, 2005

სმარტბრაჟიული ნაშუაშვარი „მევილი“, 180X130სმ, 2007
სურვიგრაფია

რებას აღნიშნავს. ეს საჯარო სივრცეა. თითქოს არსებობის გარეთ გატანის აქტით სრულდება და საბოლოო ფორმას იღებს შენი დაუსრულებელი აზრები და განცდები.

„პიკნიკის“ სივრცეში განლაგებულია ერთი, ვიზუალური თვალსაზრისით ძალიან საინტერესო სკულპტურა, რომელსაც დავარქვი „კომერცია“. ის პოტენციალთა და ძალთა ურთიერთგაცვლის სიმბოლიზირებას ახდენს.

არის კიდევ ერთი ფაზა ამ სისტემაში – სკულპტურები, რომელთაც ჰქვიათ „უნიფორმები“. უნიფორმა ერთგვარი ინსტრუმენტი, საიდენტიფიკაციო საშუალებაა იმ სამუშაოსთან მიმართებაში, რომელსაც ადამიანი ასრულებს და რითაც, საბოლოო ჯამში, ყველაზე რთულ რამეს აღწევს: ქმნის საკუთარ თავს.

„სტრუქტურული ბალი“ ძალიან მინიმალისტური ფორმებით შექმნილი სკულპტურების სისტემაა, რომელიც ადამიანის ცნობიერების დინამიკურ პროცესებს გამოხატავს.

ამ იდეებამდე ფორმით მიდიხარ?

კი, შეიძლება ითქვას, ასეა. ფორმები იგივე ტექსტებია, ვიზუალური ტექსტები. და როცა მიჰყვები ტექსტის კონსტრუირების გარკვეულ კანონებს, მიდიხარ დასრულებულ ფორმებამდე, რომლებიც კონკრეტული იდეების სახით გამოიხატება.

გამოდის, რომ ყველა ნივთი და ყველაფერი, რასაც ჩვენ გარშემო ვქმნით, ჩვენზე, ან საერთოდ, ადამიანის მდგომარეობაზე იძლევა ინფორმაციას. და აი, მხატვარს როგორ შეიძლება, შეამჩნიო, აცვია თუ არა უნიფორმა, ანუ აქვს თუ არა საკუთარი თავი გამთლიანებული თავის სამუშაოსთან?

მხატვარმაც, როგორც ყველამ, აუცილებლად უნდა აიღოს პასუხისმგებლობა თავის საქმეზე. გამომხატველობითი ენა, რომლითაც ხელოვანი მეტყველებს, არის მისი უნიფორმა, პასუხისმგებლობის საგანი ხელოვანისთვის.

როგორ შეარჩიე მასალა „სტრუქტურული ბალისთვის“ და რამდენად გამოხატავს ეს მასალა ნამუშევრის იდეას?

ძიების პროცესში სხვადასხვა მასალა მოენიშნე, მაგრამ საბოლოოდ დნობად სილიკონზე შევჩერდი. ამ მასალის ფაქტურა ძალიან ჰგავს ცვილის ფაქტურას და ძალიან ორგანულად გამოიყურება. თითქოს, შეგიძლია, საკუთარ სხეულს მოარგო, მოარგო კეთების პროცესს და დინამიკას, რადგან ტრანსფორმაციის საშუალებას გაძლევს და თუ არ მოგეწონა, შეგიძლია გადაადნო და თავიდან ჩამოასხა, რასაც თაბაშირით ვერ იზამ. გადადნობისას ფერი ეცვლება, მაგრამ იმ ფერშეცვლილსაც ვიყენებ. ესეც პროცესის ნაწილია და შეიძლება ნაიკითხო, მაგალითად, როგორც ადამიანის სახის ფერი, რომელიც კლიმატის, ასაკისა და ბუნების ზემოქმედებით იცვლება და თავად მასალაც ცოცხალი პროცესის ნაწილი ხდება.

ენის გაყოლა თუ ჩაყოლა, რომელზეც შენ საუბრობ, საკმაოდ სარისკო, საშიში და მძიმე პროცესია, გრძნობ რაღაც დიდის არსებობას, რამაც შეიძლება ჩაგითრიოს. ერთი პერიოდი, როცა მუშაობაში ვავიჭედე, ვიგრძენი ზუსტად, რომ წინათ თუ ჩემი მიზანი იყო ჩაყოლოდი, ახლა აღარ თუ ვეღარ მივყვები, ცალი ფეხით ყოველთვის აქეთა მხარს ვრჩები. თან რამდენადაც არ მივყვები, იმდენად მენატრება იქ ჩაყოლა. ძნელი ასახსნელია, რა არის ამის მიზეზი, შეიძლება – შიში... შენი აზრით, რა რისკების წინაშე შეიძლება აღმოჩნდეს, თუკი ამ გამოცდებით ფორმას მიჰყვები, ანდა შიში რისი გაქვს ამ დროს – რას ვერ აკონტროლებ?

კი, მესმის ამ დროს რასაც გრძნობ. როგორც უკვე ვთქვი, კეთების პროცესში ჩართულია რაღაც უცნობი ელემენტი, რომელიც არ იცი. რა თქმა უნდა, ეს უბრალოდ რაღაცის არცოდნას არ ნიშნავს – რაღაცა ვიცი, ან არ ვიცი. ეს არის აუცილებელი ელემენტი და მისი აუცილებლობა იმაში გამოიხატება, რომ მისი წინასწარ წარმოდგენა და ლოგიკურად გამოყვანა შეუძლებელია. უბრალოდ, უნდა გაჰყვე და ამ გაყოლაში გეძლევა შანსი, გაიგო, სინამდვილეში რა განუხებდა. ვინაიდან არ იცი, სად მიხვალ, ბუნებრივია, შიში ამ დინამიკის

თანმდევი ფაქტორია – შიში რაღაც უცნობის.

თუ დავუბრუნდებით „კარავს“ და „პიკნიკს“, ამ შემთხვევაში სად გადის რისკის ზღვარი? ეს შიში, მხატვრულად რომ ვთქვათ, კარავშია დამალული და არ გინდა, რომ მან ხიფათი შენს პიკნიკს შეუქმნას?

კი, უფრო „კარავს“, ჩაკეტილ სივრცეს მიესადაგება სიტყვები: საშიში, სახიფათო. „კარავი“ და „პიკნიკი“ ორი კონფლიქტური სივრცეა, ამ ექსპოზიციაში არის სკულპტურა, რომელსაც დავარქვი „ჯაშუში“. ამ შემთხვევაში ჯაშუშის სხეული შეიძლება ნაიკი-

**დასაწყისი არის
კონსენტრაციის
მომენტი,
ყოველდღიური
ქალისხევა და
ყურადღება, სწორად
ბანალურიო კითხვის
ღინამიკა და ამ
პროცესში საკუთარი
თავი დაინახო.
კონკრეტული
იდეა კი ამ
პროცესის
მხოლოდ
თანმდევია.**

თხოდ, როგორც იმ ადგილის სიმბოლო, სადაც ორ დაპირისპირებულ მოცემულობას (საზოგადო და პერსონალური, საკრალური და იურიდიული, მედიაციური და რეაქტიული და ა.შ.) შეუძლიათ ერთმანეთის ნაკითხვა. „ჯაშუში“ არის ერთგვარი შეკრების ნერტილი სისტემაში, რომელიც თითქოს აგვარებს, ან ამძაფრებს კონფლიქტს ამ ორ სივრცეს შორის.

არ ვიცი, ნახე თუ არა ირაკლი მაისურაძის გამოფენა ქარვასლაში 2011 წელს – ფერმწერი იყო, რომელიც 2010-ში გარდაიცვალა. მისი ნამუშევრები ძალიან

მომეწონა და თან მისი სტილი საერთოდ არ ჰგავდა ქართულ ფერწერას. ძირითადად ჰქონდა აბსტრაქტული ფორმები – უცნაური არსებებით. ძალიან საინტერესო და მნიშვნელოვანი ნამუშევრები იყო, თან – ქართული პროვინციული კონტექსტიდან ამოვარდნილი. ექსპოზიცია ქრონოლოგიურად იყო გაკეთებული – ახალგაზრდული ნამუშევრები, პატარა მიგნებებით, მერე უკვე მომწიფებული, ღრმა ნამუშევრები, მერე – დაღმავლობასავით, სადაც ენა იგივე რჩება, მაგრამ უკვე მეორდება რაღაცები, და ბოლო ნამუშევრები იყო, რამაც ძალიან გამაოცა, ხატები. ამ გამოფენაზე ნათლად ჩანდა, რომ ეს მხატვარი ჩაჰყვა იმ პროცესებს, ჩვენ რაზეც ვლაპარაკობთ. იქ, ქაოსი თუ უკონტროლობა იგრძნო, რისიც, ალბათ, იმდენად შეეშინდა, რომ ერთადერთი გამოსავალი მისთვის აღმოჩნდა იქ, სიღრმეში ნაგრძნობი პასუხისმგებლობის მოხსნა და ხატების წერის კანონების დამორჩილება. მართო ამ ხატების ნახვით ვერავინ წარმოიდგენდა, რომ ეს კაცი ასეთი საინტერესო ფერმწერი იყო, ან მართო ფერწერის ნახვით ვერავინ იფიქრებდა, რომ ამ მხატვარს ხატებიც ჰქონდა დახატული. როგორც ჩანს, ეს ჩაყოლა, ეს პასუხისმგებლობა, ძალიან მძიმეა და ძალიან დიდ რამეს გაკისრებს, და ამიტომაც ხდება ისე, რომ ერთმა შეიძლება თავი მოიკლას და მეორე, ხატების წერაზე გადავიდეს. ეს იყო ამ ადამიანისთვის გასაქცევი, რომ დამორჩილებოდა ხატების წერის ლოგიკას და მის კანონებს. როგორც ჩანს, მანაც საკუთარ თავზე მალა დააყენა რაღაც, მაგრამ ეს მისი მხრიდან იყო უფრო გამოსავალი, რადგან პასუხისმგებლობა ბოლომდე ვერ აიტანა.

კი, სრულიად გეთანხმები. თუ ჩვენთვის საინტერესო ამა თუ იმ მხატვრის შემოქმედებას დააკვირდები, ყოველთვის არის ერთიანი ხაზი, რასაც არ ლაღატობს მხატვარი. ენას და რიტმს, რომელსაც მიჰყვები, უნდა ენდო. ეს ძალიან რთულია, ცხოვრებაში ბევრი ხელისშემშლელი ფაქტორი გხვდება, მაგრამ მაინც უნდა გაჰყვე ბოლომდე. არ მინდა, მეტისმეტად კრიტიკული ვიყო ირაკლი მაისურაძის შემოქმედების მიმართ. მით უმეტეს, რომ არ მიხნახავს მისი ეს გამოფენა, მაგრამ მაინც

მგონია, რომ ვექტორის ასეთი მკვეთრი ცვლილება, ბოლომდე ვერგაგება იმ ენისა, რომელსაც მხატვარი მიჰყვება.

მოდი, ახლა იმ შენს 2005 წლის გახმაურებულ ნამუშევარზე გვიამბე, ბიბლიასთან რომ იყო დაკავშირებული, რა მნიშვნელობა ჰქონდა მას შენთვის?

აკადემიის დამთავრების შემდეგ ეს პირველი გამოფენა იყო, გიორგი ტაბატაძესთან და ზურა აფხაზაშვილთან ერთად. გამოფენას ერქვა „სადილი ყველას“, ჩემს ნამუშევარს კი – „მიირთვით გემრიელად“. სახარებიდან ამოვიღე ფურცლები და შეეჭამე, ფონად იყო ვიდეოინსტალაცია და რამდენიმე სხვა

ობიექტი. ამ ნამუშევრის მთავარი იდეა იყო ტექსტთან უშუალო და პირდაპირი შეხება – ყოველგვარი შუამავლების, ეკლესიისა და კულტურული კლიშეების გარეშე. ამავე დროს, ეს იყო ჩემი პირველი რელიგიური გამოცდილების გამოძახილიც.

პირდაპირ შეხებაში რას გულისხმობ? იმას, რაც პროტესტანტებმა ქნეს, როცა შუამავლები ამოგდეს, ბიბლია თავიანთ ენაზე გადათარგმნეს და უშუალოდ ბიბლიით დაინყეს ხელმძღვანელობა?

კი, ამას ვგულისხმობ. მოვლენა, რომელიც შენ ახსენე კონკრეტულ დროს და კონკრეტულ ზედაპირზე ევანგელი-

ზაციის პროცესის სახით განხორციელდა, რასაც შემდეგ განმანათლებლობა მოჰყვა ევროპაში. სამწუხაროდ, ეს ჩვენთან ვერ განხორციელდა და ყველაფერი ჩვენს კულტურულ სივრცეში ამ მოვლენის მარცხის კვალს ატარებს. ალბათ, ჩემი პერფორმანსი იყო გამოძახილი ამ მოვლენებზე და იყო მცდელობა, ეს ყველაფერი დისკრეტულ სივრცეში გაშეთამაშებინა.

საინტერესო ის არის, რომ რაზეც ახლა ჩვენ ვლაპარაკობთ, გამოფენის გახსნის დღესვე გამოჩნდა: მართმადიდებელი ფუნდამენტალისტების ჯგუფმა დაარბია გამოფენა და მეორე დღეს, გალერეაში მისულებს, გამოფენა დახურული დაგვხვდა. ვინაიდან ქარვასლა, სადაც ეს გამოფენა გაიხსნა, სახელმწიფო მუზეუმი, სახელმწიფო ჩათვალა, რომ მას გამოფენის დახურვის უფლება ჰქონდა. მაშინ ეს საქციელი, ცოტა არ იყოს, გაკვირვებას იწვევდა, რადგან რეგულაცია ახალი მომხდარი იყო და გვეგონა, სახელმწიფო კონსტიტუციის და დემოკრატიის მხარეს აირჩევდა. ახლა უკვე არაფერია გასაკვირი, ყველაფერი გამიშვლებულია.

წელს კოტე მინდაძის გამოფენაც დაიხურა, რომელიც არტისტერიუმის ფარგლებში გაიმართა წინანდალში. გამოფენის მსვლელობის დროს პრეზიდენტი ჩავიდა წინანდალში და დირექციამ, ერთი დღით ჩამოვხსნით გამოფენასო. მერე კოტემ სულ ჩამოხსნა, თან ძალიან შრომატევადი იყო იმის აშლა-ანყობა...

თორნიკე, ბოლოს მინდა გკითხო, რას ელოდები „სტრუქტურული ბალის“ და მაცურებელთან შეხვედრისგან?

იმედი მაქვს, რომ ეს ნამუშევარი შექმნის ისეთ დაძაბულ ველს, ისეთ პირობებს, რომ მაცურებელი აზროვნების პროცესში შეიყვანოს. დიდი სურვილი მაქვს, დამთვალეირებელმა „სტრუქტურულ ბალს“ გარედან არ დაუნყოს ყურება, არამედ შევიდეს რაღაც პროცესში. ეს ნამუშევარი პირდაპირი გაგებით ინტერაქტიული არ არის, მაგრამ თავისი დინამიკით, რაღაც პროცესებით, ინტერაქტიულია. და თუ ეს ინტერაქტიულობა არ დაიკარგა და მაცურებელი ჩაერთო ამ პროცესში, ვიტყვი, რომ პროექტი შედგა.

ფოტოები: ლევან ხარაიშვილი

„სტრუქტურული ბალი“. 2012
ორგანიზა, ნყალი, დნობადი სილიციონი, ქსოვილის ჩანართები